

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Інститут філології
Кафедра журналістики

РАКОВСЬКА ГАННА СЕРГІЇВНА

БУЗЬКИЙ ГАРД: МУЛЬТИМЕДІЙНА ІСТОРІЯ

Напрямок підготовки 6.030301 «Журналістика»

Автореферат
бакалаврського проекту
на здобуття ступеня бакалавра

Миколаїв – 2019

Роботу виконано на кафедрі журналістики Чорноморського національного університету імені Петра Могили, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор філологічних наук, доцент
Монахова Тетяна Василівна,
Чорноморський національний університет імені
Петра Могили, завідувач кафедри журналістики.

Рецензент: кандидат філологічних наук, доцент
Лебединцева Наталія Михайлівна,
Чорноморський національний університет імені
Петра Могили, доцент кафедри української філології,
теорії та історії літератури.

Захист відбудеться «27» червня 2019 р. у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Проблеми екології входять до списку глобальних проблем сучасності, від вирішення яких залежить майбутнє планети та людства зокрема. Журналістика як соціальний інститут не може залишатися осторонь цих процесів.

Актуальність теми зумовлено тим, що у роботі вперше зроблено спробу висвітлити сучасний стан екожурналістики та громадянської журналістики в Україні та дослідити тенденції її розвитку.

Метою дослідження є висвітлення подій на теми, що стосуються національного природного парку Бузький гард, в Миколаєві за допомогою інструментарію екожурналістики.

Для реалізації мети дослідження поставлено такі завдання:

- 1) дослідити стан екожурналістики та громадянської журналістики в Україні;
- 2) проаналізувати стан екожурналістики в Миколаєві на прикладі подій, що стосуються національного природного парку Бузький гард;
- 3) висвітлити події, що стосуються національного природного парку в Миколаєві;
- 4) опублікувати матеріали.

Об'єктом дослідження є екологічна та громадянська журналістика Миколаївщини.

Предметом дослідження є медіаподії, що пов'язані з національним природним парком Бузький гард.

Методи дослідження. Під час роботи над дипломним проектом застосовано бібліографічно-описовий метод для вивчення теоретичних підвалин екожурналістики й громадянської журналістики та глибшого розуміння проблем їх застосування. Системно-хронологічний метод використано для вивчення історії розвитку екожурналістики в Україні. Метод дедукції використано для роботи із виокремленням характерних рис екожурналістики та громадянської журналістики. Метод синтезу допоміг у доведенні необхідності досліджень на тему

екожурналістики. Завдяки методу індукції зроблено загальні висновки про стан екожурналістики та громадянської журналістики в Україні.

Теоретико-методологічну базу дослідження становлять праці О.А. Берлової, А.Л. Кочіневої, О.О. Белякова, Г.М. Гопко, Л.А. Коханової, Е.А. Шаркової, Л.В. Сизова та ін.

Практичне значення дослідження. Робота допомагає у подальших дослідженнях стану екожурналістики та громадянської журналістики в Україні, привертає суспільну увагу до конфлікту інтересів довколо Бузького гарду, формує думку громадськості щодо важливості екологічної проблематики в регіоні.

Теоретичне значення дослідження. Проаналізовано та обґрунтовано засади екожурналістики та громадянської журналістики та досліджено їхній стан в Україні.

Апробація результатів дослідження проведена на електронному ресурсі «Solnik».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновку, списку використаної літератури та додатків. Список використаної літератури налічує 30 позицій. Кількість ілюстрацій – 102. Загальний обсяг роботи становить 68 сторінок, із них – 40 сторінок основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми дипломного проекту, визначено об'єкт, предмет, мету і завдання, методи, розкрито наукову новизну роботи, окреслено теоретичне і практичне значення здобутих результатів та форми їх апробації.

У *першому розділі* „Теоретичні засади екологічної та громадянської журналістики в Україні” подано дослідження діяльності та функціонування екологічної та громадянської журналістики на всеукраїнському. Зазначено, що недостатня обізнаність в екологічних питаннях є однією з головних причин бездіяльності людини. Адміністративних рішень пов'язаних з проблемами екології, може бути недостатньо для подолання глобальної екологічної кризи, важливий внесок кожного члена суспільства. Саме тому зростає роль екологічної журналістики, яка може донести до читача інформацію про стан навколишнього середовища в регіоні, де він проживає, в його країні і про глобальні проблеми в цілому. Грамотне висвітлення цих питань в ЗМІ призведе до підвищення обізнаності, стимулюватиме кожного індивіда діяти на благо навколишнього середовища, а значить і на благо всієї планети.

Зростаюче значення екопреси зокрема й екологічної журналістики залежить від постійного виходу на ширшу аудиторію. В першу чергу, нові засоби комунікації екологічного характеру повинні мати масовий характер, інакше їх ефективність буде недостатньою.

Сьогодні перед екологічною журналістикою стоять такі завдання:

- розгляд екологічних проблем в єдності з загальнополітичною, економічною, соціальною ситуацією в світі і в країні, а також в регіоні, місті, кожному окремому населеному пункті;
- пропозиція рішень проблемних ситуацій;
- формування в суспільстві атмосфери збереження, а не руйнування, що однозначно важливо і для людини, і для природи;
- формування поваги до закону в природоохоронній галузі;
- навчання аудиторії основам екологічного знання.

Громадянська журналістика сьогодні стала настільки популярною, що майже всі користувачі соціальних мереж хоча б раз викладали аматорські фотографії про побачене зі своїми коментарями. Тисячі очей по всьому світі, щохвилини розповідають про події та допомагають уявити картину дня оперативно і об'єктивно. Тепер немає необхідності чекати поки великі інформгентства або прес-служби першими проінформують про важливу новину, вся важлива інформація сьогодні доступна online.

У *другому розділі* „*Бузький гард: мультимедійна історія*” зазначено, що в рамках дипломного проекту було зроблено 10 публікацій, а саме такі як:

«Історія створення національного природного парку «Бузький гард»»

(стаття, фото), режим доступу:

http://www.solnik.com.ua/archives/1794?fbclid=IwAR1oRDR_uEq5u4o648Di0Nj4lHKouHZD1zhwyPofdNTf6uCc8NIdx1HqQMU

«Від музики до захисту природи» (стаття, фото), режим доступу:

http://www.solnik.com.ua/archives/1789?fbclid=IwAR26gzPEbZwuBvodigT34qc-xzPfcYei_8EKciaYqZmIdmN-TsCRdD-vKY

«Вам дійсно варто тут побувати» (стаття, фото), режим доступу:

<http://www.solnik.com.ua/archives/1764?fbclid=IwAR0LFZRjHqHaKNNUkmVppVl4bb0eGoetpeQSu9g0TceVMqKsjEJTsqEfHu8>

«Історична спадщина що потребує охорони» (стаття, фото), режим доступу:

<http://www.solnik.com.ua/archives/1829?fbclid=IwAR1oEe0f9jGAKAN3spfnSaDmnxatxWqubAKh5IcIM2O402dwngCekOLwwmw>

«Чи охороняють заповідний природний парк «Бузький гард»?» (стаття, фото), режим доступу:

http://www.solnik.com.ua/archives/2015?fbclid=IwAR2NguB_mlD9LgeLOVqLwFr-o5sLSbwRYcck2ZHccfrHzkZRUbNYkrmWJk

«Інтерв'ю з ініціатором та розробником планів організації національного парку «Бузький гард» О.М. Деркачем» (відео), режим доступу:

https://www.youtube.com/watch?v=Ded6_XnhTF8

«Інтерв'ю з керівником проекту Хутір-зимівник козацького полковника Бугогардової паланки 17-18 століття В.С. Селявіним», (відео), режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=Uf7yNKlkH_8

«Інтерв'ю з аспірантом кафедри екології Медичного інституту ЧНУ імені Петра Могили Є.М. Безсоновим», (відео), режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=tVhc6-YvoJw>

«Інтерв'ю з доктором біологічних наук Ганною Коломієць», (відео), режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=t9MaKdu7BCA>

«Відео зняте на території природного парку «Бузький гард»», (відео), режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=Qze_9GpK6RA

Загальна кількість власних фото виконаних для матеріалів – 102, загальна кількість відео – п'ять, загальною тривалістю 1 година 13 хвилин.

Екологічна журналістика – сфера діяльності, в якій активна людина може впливати на вирішення актуальних екологічних проблем сьогодення. І «фронт робіт», як бачимо, дуже великий. Добре, що «зелених» статей з'являється все більше, адже ці теми стосуються безпосередньо України, її та нашого майбутнього.

Під час роботи над практичною частиною ми створили ряд публікацій, за допомогою яких продемонстрували найголовніші події життя національного природного парку Бузький гард. Всього до практичної частини увійшло 5 відео, 5 статей та 2 фотопроєкти.

Так ми поспілкувалися з одним з засновників регіонального ландшафтного парку Бузький гард, його науковими працівниками та експертами в сфері екології. Вони розповіли нам про становлення парку та проблеми з якими він веде боротьбу вже не один рік.

Одна з найголовніших проблем – планування вдруге затопити заповідник.

ВИСНОВКИ

Інтернет-комунікації швидко розвиваються та формулюють в суспільстві виклик для професійної журналістики. Багато журналістських функцій зараз успішно виконують засоби масової комунікації в глобальній мережі: блоги,

соціальні мережі й ряд інших ресурсів, які активізують «громадянську» діяльність користувачів Мережі.

Однак варто відзначити, що, попри позитивні риси «громадянської» комунікації в мережі, існує велика похибка недостовірних і неперевіраних матеріалів. Поки що не існує механізмів регулювання діяльності подібних ЗМК. Однак ця тенденція має як позитивні – можливість відкрито висловлювати свою думку, не боючись відповідальності перед законом, так і негативні риси – публікація недостовірна або свідомо помилкова.

Екологічна журналістика – це не тематичний розділ, а повноцінний напрям, що удосконалюється та розвивається. Предметом такої журналістики можуть бути як проблеми, так і позитивні приклади в галузі охорони навколишнього середовища. Сьогодні можна спостерігати за зменшенням масовості та активності екологічного руху, організаціям доводиться придумувати все нові способи залучити ЗМІ до екологічних проблем.

Перед журналістами, які працюють в «зеленій» пресі, зараз стоять нелегкі, але здійснимі завдання: зробити екологічні видання доступнішими, масовими, привабливими для різної читацької аудиторії; говорити з читачами про серйозні і актуальні екологічні проблеми, поширювати місцевий досвід їх позитивного вирішення; прагнути до самодостатності і самоокупності, щоб стати незалежними не на словах, а на ділі.

У наш час гостро стоять питання випадків порушення цивільних екологічних прав, екологічні злочини. Найчастіше вони відбуваються внаслідок корумпованості влади. Але не зважаючи ні на що екологічна журналістика не повинна ігнорувати ці питання. До завдань екологів преси входить пошук шляхів протистояння такій жорсткій конфронтації.

Ще однією складністю в роботі журналіста-еколога є отримання доступу до інформації. Яскравіше це помітно в регіональній пресі ніж, наприклад, в загальноукраїнській. Дуже часто місцеві ЗМІ не можуть отримати потрібну інформацію, так як вона знаходиться в віддалених обласних і регіональних центрах, тому серйозної аналітикою екологічних проблем сьогодні можуть займатися тільки

загальноукраїнські видання, а регіональні та місцеві обмежуються інформуванням. Тому цілями розвитку екологічного руху в Україні повинна стати боротьба за те, щоб інформація про екологію стала більш доступною і прозорою. Але головне завдання «зеленої» преси – це нести екологічну інформацію в маси, підвищувати рівень екологічної культури в суспільстві. Для чого необхідно усюди створювати незалежні екологічно ЗМІ. Однак, для створення єдиної мережі екологічного інформування населення необхідна взаємодія державних, громадських і журналістських організацій. Це головні умови подальшого розвитку екологічної журналістики в Україні.

Ми висвітлили події на теми, що стосуються національного природного парку Бузький гард у Миколаєві, використовуючи інструментарій екологічної журналістики.

Зроблено та опубліковано десять мультимедійних публікацій. У дослідженні ми використали такі жанри: репортаж, інтерв'ю, аналітика, огляд, стаття. Це допомогло з різних боків висвітлити найголовніші події що стосуються національного природного парку Бузький гард.

Жанр репортажу використано для того, щоб продемонструвати природні об'єкти національного парку Бузький гард.

Жанр огляду використано для того, щоб знайти та поширити для читача місця, де можна відпочити та гарно провести час в Миколаївській області. Тому що не всі жителі Миколаївської області знають про красу свого регіону.

Жанр інтерв'ю використано для бесід з особами, які беруть активну участь у житті природного парку Бузький гард. Організують активістські заходи задля збереження цієї природної спадщини.

Аналітичний жанр використано для того, щоб окреслити сучасний стан екожурналістики в Україні та дати поштовх для способів вирішення проблеми.

Даний проект формує погляд на сучасний екологічний стан заповідника; ознайомлює з ландшафтними, геологічними, історико-археологічними, ботанічними пам'ятки природи, та дозволяє усвідомити їх значення для людини; розвиває вміння спостерігати за екологічним станом місцевості, порівнювати, аналізувати,

встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; виховує дбайливе ставлення до екології та викликає бажання оберегати та захищати її від знищення.

АНОТАЦІЯ

Раковська Г.С. Бузький гард: мультимедійна історія. – Миколаїв, 2019.

Мультимедійна історія присвячена дослідженню процесу формування екологічної журналістики в Україні. У проекті розкривається сутність понять «екологічна інформація», «екологічна журналістика», «аудиторії екологічної журналістики». В ході дослідження зроблено наступні висновки: екожурналістика в Україні почала зароджуватися на початку ХХ століття, коли з'явилися перші екологічні рухи і почалися перші наукові дослідження в сфері екології; в радянський період екожурналістика розвивалася в напрямку художньої публіцистики, оскільки була введена цензура і закритий доступ до еко-інформації; з кінця 1980-х років техногенні катастрофи, падіння радянського режиму і зняття заборон з еко-інформації – послужили поштовхом для розвитку сенсаційною і аналітичної екожурналістики; розвиток екожурналістики в 1990-і роки обумовлено особливим соціальним замовленням на нову якість і зміст комунікації в системі «природа – суспільство».

Також в проекті розглядається проблема вживання поняття «громадянська журналістика», яке сьогодні претендує на статус терміна. Відзначено що в медіасистемах різних країн є два значення Civic і Citizen journalism. Історичні і сучасні матеріали свідчать про те, що в науковому, професійному та громадських дискурсах між цими значеннями існує зв'язок, який дуже важливо усвідомити.

Ключові слова: *громадянська журналістика, громадська журналістика, народна журналістика, громадська участь, екологічна інформація, екологічна журналістика, екологічні ЗМІ, екологічна комунікація.*

SUMMARY

Anna Rakovska. Buzkiy Gard: multimedia story. – Mykolaiv, 2019.

Multimedia history is devoted to research of formation process of environmental journalism in Ukraine. The article reveals essence of the concepts: "environmental information", "environmental journalism", "audience of environmental journalism". During the research the following conclusions were made: environmental journalism in Ukraine began to emerge in the early 20TH century, when first environmental movement and first scientific researchers were appearing; in the soviet period environmental journalism developed in the direction of artistic-publicistic journalism as a result of the censorship and closing access to the eco-information; in the end of the 1980s technogenic catastrophe, the fall of the soviet regime and the lifting of bans on eco-information — influenced by development of the sensational and analytical environmental journalism; development of environmental journalism in the 1990s is the time when specific social order contributed to the emergence of new quality and content of communication in the system "nature – society".

The draft also addresses the problem of usage of the notions "civic journalism" and "citizen journalism, which now are considered to be terms. The author underlines that in the media systems of different countries there are two special terms used – civic and citizen journalism. Historic and contemporary materials show that in the research and professional discourses there is a special relation between these two terms, which should be realized.

Key words: *civic journalism, citizen journalism, public journalism, civic engagement, environmental information, environmental journalism, the audience of environmental, environmental media, environmental communication.*